

این روزها اتفاقات جدیدی در دانشگاه آزاد درحال رخ دادن است؛ اتفاقاتی که قرار است شکل و شمایل فعالیت و ارتباط دو حوزه آموزش عمومی و آموزش عالی را تغییر دهد. تا پیش از این حرف از «مدرسه» و «دانشگاه» دو بحث متفاوت و دو

دانشکده‌های تعلیم و تربیت ظرفیت‌های علمی دانشگاه آزاد را به خدمت مدارس سما درمی‌آورند

پای دانشجویان و استادان به مدارس بازشد

«خط» جدا از هم بود. اما حالا قرار است این دو خط به هم برسند و به گفته دکتر طهرانچی به‌اصطلاح در هم تنیده شوند تا در مقابل تحولات اجتماعی فناورانه نقش آفرینی کنند. برای رسیدن به این هدف یعنی نقش آفرینی در تحولات، مدارس باید پشتوانه و دانشگاه‌ها نیز عرصه داشته باشند. به همین دلیل بحث «پایه و عرصه» در دانشگاه آزاد شکل گرفته است. مدلی که قرار است در دانشکده‌های تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد دنبال شود.

رئیس دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی استان فارس خبر داد

راهبری علمی فعالیت‌های تربیتی مدارس توسط استادان

دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی استان فارس در واحد شیراز از شهریور سال گذشته و با تعیین معاونان و تصویب چارت‌کار خود را آغاز کرد. در حال حاضر ۲۱ عضو هیأت علمی در دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی واحد شیراز مشغول به همکاری اند و در کل استان فارس بالغ بر ۱۲ هزار و ۳۰۰ دانشجو در رشته‌های وابسته به دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی مشغول به تحصیلند. محمد شعبانی، رئیس دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی استان فارس در گفت‌وگو با «فرهنگستان» در ابتدای سخنان خود با بیان اینکه این دانشکده از شهریورماه ۱۴۰۲ رسماً با استقرار مکانی و نیروی انسانی و ساختار در واحد شیراز مستقر شد، گفت: «در راستای تحقق مفاد سند تحول و تعالی دانشگاه و در پاسخگویی به دانشگاه جامعه‌پرداز، تمدن‌ساز، حل‌کننده مسائل، کارآفرین و… مأموریت‌های دانشکده بازتعریف شد. در این فرایند جلسات متعدد تبیینی با اعضای هیأت علمی، مدیران گروه‌ها، مدیران و معلمان مدارس و… برگزار شد. در این جلسات مأموریت‌های دانشکده و مفاد سند تحول و تعالی دانشگاه

مشغول به همکاری اند و در کل استان فارس بالغ بر ۱۲ هزار و ۳۰۰ دانشجو در رشته‌های وابسته به دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی مشغول به تحصیلند. محمد شعبانی، رئیس دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی استان فارس در گفت‌وگو با «فرهنگستان» در ابتدای سخنان خود با بیان اینکه این دانشکده از شهریورماه ۱۴۰۲ رسماً با استقرار مکانی و نیروی انسانی و ساختار در واحد شیراز مستقر شد، گفت: «در راستای تحقق مفاد سند تحول و تعالی دانشگاه و در پاسخگویی به دانشگاه جامعه‌پرداز، تمدن‌ساز، حل‌کننده مسائل، کارآفرین و… مأموریت‌های دانشکده بازتعریف شد. در این فرایند جلسات متعدد تبیینی با اعضای هیأت علمی، مدیران گروه‌ها، مدیران و معلمان مدارس و… برگزار شد. در این جلسات مأموریت‌های دانشگاه و مفاد سند تحول و تعالی دانشگاه

رئیس دانشکده تعلیم و تربیت استان زنجان:

دانشجویان با راهنمایی استادان به مسائل مدارس پاسخ می‌دهند

عباس قنبری، رئیس دانشکده تعلیم و تربیت استان زنجان نیز در ابتدای سخنان خود گفت: «دانشکده تعلیم و تربیت استان زنجان، جزه پنج دانشکده‌ای است که در مرحله اول تصویب و به‌عنوان یکی از دانشکده‌های مؤثر شناخته شد؛ مؤثر از این جهت که «عرصه آن یعنی مدرسه درکنارش قرار دارد. این مدرسه یکی از مدرسه‌های الگویی دانشگاه آزاد محسوب می‌شود که تحت‌عنوان بوستان‌های علوی و فاطمی فعالیت دارند. این مدرسه الگویی خاص آموزشی را دنبال و عرصه خوبی برای اساتید و دانشجویان ایجاد کرده تا آنها بتوانند در فضای مدرسه کارآموزی و کاربرینی خود انجام دهند.» او با بیان اینکه درکنار این دانشکده ۲۵ مدرسه سما داریم، اضافه کرد: «این مدارس قرار است عرصه‌های تجربه‌آموزی برای اساتید و دانشجویان دانشکده تعلیم تربیت اسلامی استان زنجان را فراهم کنند.»

رئیس دانشکده تعلیم و تربیت استان زنجان با تأکید بر اینکه در دل دانشکده ظرفیت خوبی داریم، ادامه داد: «ساختار نیروی انسانی این دانشکده مانند اساتیدی با رتبه‌های بالا یا دستیارانی از دانشجویان دکتری در کمک به جریان دانشی عرصه و پایه فعالیت دارند. اینها فرصت‌هایی است که باعث شده بتوانیم فضای دانشگاه کارآمد و سرآمد را در فضای عمومی استان زنجان به عنوان یک دانشگاه پاسخگو به محیط پیرامون خود برای بسیاری از مشکلات و نظام مسائل حوزه آموزشی و پرورشی استان زنجان داشته باشیم.»

او با بیان اینکه در این میان یک سری اتفاقات پژوهشی رخ می‌دهند، اظهار کرد: «این اتفاقات اعم از برگزاری استارت‌آپ‌ها، بوت‌کمپ‌ها و برگزاری کارگاه‌های تخصصی است که بتوانند بخشی از مشکلات به‌روز شده آموزشی را در فضای عمومی آموزش و پرورش استان حل و فصل کنند.» به گفته قنبری فرایند تأسیس اندیشه‌کده‌های تعلیم و تربیت در حوزه تخصصی کودک و نوجوان نیز در این دانشکده آغاز شده است.

رئیس دانشکده تعلیم و تربیت استان یزد:

پایان‌نامه‌ها باید مشکلی را از «عرصه» حل کنند

سید علی مدرسی، رئیس دانشکده تعلیم و تربیت استان یزد درخصوص نقش جدید دانشکده در رویکرد جدید دانشگاه گفت: «نظام آموزشی دانشگاه آزاد براساس سند تحول و تعالی دانشگاه، چرخشی از دانایی به سمت توانایی طراحی کرد. در این برنامه تحولی، همه زیرنظام‌های آموزشی دانشگاه پیوست مهارتی خود را پیدا کرده‌اند. تفاوت بسیار مهمی که زیر نظام تعلیم و تربیت با سایر زیر نظام‌ها دارد، این است که از آنجا که مهارت را باید در عرصه به دانشجوی آموزش دهم، درواقع عرصه‌های مربوط به حوزه تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد در ملک خود شکل گرفت.» او در ادامه نیز اضافه کرد: «مدارس سما مانند بیمارستان دانشکده پزشکی ملک دانشگاه محسوب می‌شوند، بنابراین این کار طبیعی‌تر و کامل‌تر انجام می‌شود و اکنون با سرعت، پیوست و پیوند خود را پیدا خواهد کرد.» مدرسی با بیان اینکه دانشکده تعلیم و تربیت استان یزد با ظرفیت هزار و ۸۰۰ دانشجو در رشته‌های مختلف درمقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد

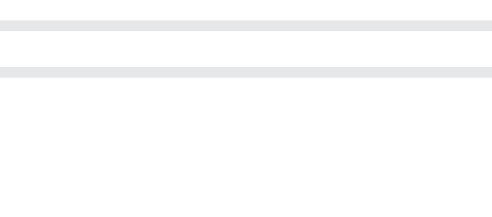
درست مثل اتفاقی که در رشته پزشکی دانشگاه اتفاق می‌افتد و دانشجویان پزشکی در «عرصه» که همان بیمارستان‌هاست مهارت‌آموزی می‌کنند. حالا دانشجویان دانشکده‌های تعلیم و تربیت نیز قرار است در مدارس که عرصه محسوب می‌شوند مهارت‌آموزی کنند. مدل دانشگاه آزاد دانشکده‌های تعلیم و تربیت اسلامی است که نگاه پایه و عرصه دارد و مدارس سما جزئی از محیط عرصه‌اند. این مدارس در مدل جدید، مدیر

مدارس و دیگر عرصه‌های مرتبط تجارب عملی کسب می‌کند و شعار «هر دانشجو یک مهارت، یک تخصص» نیز تحقق یافت. علاوه‌بر این از ظرفیت دانشجویان دوره دکتری تخصصی جهت تدریس در دوره‌های کارشناسی استفاده شایسته شد که مزایای بسیاری داشته است.» رئیس دانشکده تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد استان فارس درخصوص اقدامات این دانشکده در حوزه پژوهشی نیز بیان کرد: «در حوزه پژوهشی برای اولین‌بار در حوزه‌های تعلیم و تربیت اسلامی دو فصلنامه علمی با عنوان:Biannual Journal of Islamic Approaches in Education به زبان انگلیسی و مجله تعلیم و تربیت احسن به زبان فارسی مصوب شده و درحال انتشار یافته‌های نوین پژوهشی در حوزه تعلیم و تربیت اسلامی است که پشتوانه نظری قوی‌ای برای فعالیت‌های تدریس و یادگیری اساتید، دانشجویان، معلمان و دانش‌آموزان فراهم خواهد ساخت.» او ادامه داد: «علاوه‌بر این از اساتید پایه‌خواسته شده با کمک دانشجویان تحصیلات تکمیلی مسائل جاری و بنیادین عرصه‌های آموزشی و تربیتی را احصا و ضمن تمرکز موضوعات پایان‌نامه‌ها بر این مسائل به‌نحوی خوراک علمی برای حل مسائل و مشکلات نظام تربیتی فراهم سازند و مجریان برنامه‌های علمی در سامانه پایش رانیز تغذیه موضوعی کنند.» به گفته شعبانی یک همایش ملی با عنوان مدارس اثربخش نیز

وارد شوند و بدون دخالت کردن در مسائل آموزش، فقط اتفاقات آموزشی را که در این عرصه می‌افتد ببینند، اساتید تحلیل کنند و مواردی را که لازم است مطرح کنند. مانند همان روشی که دانشجویان در بیمارستان و به‌همراه اساتید بر بالین بیمار می‌روند، تب و احوالات فردی او را بررسی می‌کنند و درنهایت هم اساتید توصیه می‌کنند به‌طور مثال اگر چنین اتفاقی رخ داد این داروها را تجویز کنند. درواقع روش ما در وهله اول مشاهده و تفسیر آن مشاهدات است که می‌توانیم روی آن کار کنیم.» او گفت: «خوب‌بختانه اتفاقی که رخ داده این است که دانشگاه یک سری اماکن در اختیار دارد که به واسطه آنها، فضای فراخ‌تری برای این اتفاق ایجاد شده که بخشی از ظرفیت کلاس‌ها می‌تواند در آن فضایی که به صورت‌های شیشه‌ای یا اشکال دیگرند محصور شوند و از پشت آن فضای حائل این بررسی‌ها و مشاهدات را انجام دهند. به عبارت بهتر هندسه کلاس‌ها هم قابلیت انجام این کار را به ما می‌دهند.»

قنبری تصریح کرد: «دانش‌آموزان‌مان انظر رفتاری، افت تحصیلی یا موضوعات دیگری که مربوط به رشته‌های مختلف این دانشکده می‌شود، مثلاً بیش‌فعالی و اختلال یادگیری که به‌عنوان یک موضوع در فضای آموزش و پرورش ما و برای دانش‌آموزان مطرح است، درگیرند که در این دانشکده اساتید رشته روانشناسی می‌توانند به این مسائل ورود و آنها را تحلیل کنند.» رئیس دانشکده تعلیم و تربیت استان زنجان با بیان اینکه مسائل رفتاری دانش‌آموزان می‌تواند در قالب موضوع پایان‌نامه‌ای و رساله‌های تحقیقی دوره‌های فوق‌لیسانس و دکترا مطرح شوند، گفت: «همچنین می‌تواند برای سطوح پایین‌تر به‌عنوان مشاهده، کسب تجربه و موضوعات دیگر شکل‌بگیرد یا مثلاً در مباحث بی‌ام‌ای، استعدادهای ورزشی، تحصیلی و رفتاری می‌توانیم از گروه تربیت بدنی یا گروه‌های مختلفی که در این دانشکده‌اند، کمک بگیریم.»

او در ادامه عنوان کرد: «از سری دیگر فضای عرصه می‌تواند مشکلات خود را به دانشکده دهد و این فضای رفت‌وآمد دانش می‌تواند فضای بازاری را ایجاد کند تا هم بتوانیم دانشجویان با تجربه‌ای را از دانشگاه فارغ‌التحصیل کنیم و هم ظرفیت خوبی برای معلم‌های پایه خواهد بود تا بتوانند در فضای مربیگری مترقی به باشند، یعنی خودشان هم

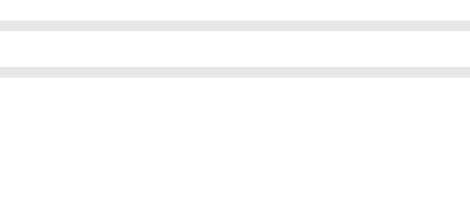
توسط معاون علوم تربیتی و مهارتی دانشگاه ابلاغ شد که براساس این بخشنامه استاد- شاگرد، استاد- معلم سرپرست و معلم- راهبر را داریم. به معلمی که سر کلاس آموزش ابتدایی حضور دارد معلم راهبر و به مدیری که مدرسه را اداره می‌کند معلم سرپرست گفته می‌شود. استاد آن درس در دانشکده تعلیم و تربیت نیز استاد- شاگرد است. دانشجوی بخش مهارتی خود را در درون مدرسه می‌گذرانند. درواقع کلاس‌های ۳۰۰ دانشجو از میان ۱۸۰۰ نفر دانشجویی که دانشکده تعلیم و تربیت استان یزد حضور دارند در مدارس طراحی شده است.» مدرسی خاطرنشان کرد: «مرحله بعد این است که ما باووبون‌های حضور دانشجو در مدارس را داشته باشیم، یعنی دانشجویی که در مدرسه حضور پیدا می‌کند درکنار حیطه آموزش باید خدمات رفاهی مانند مکانی برای قرار دادن وسایل و استراحت داشته باشد و بتواند از محیط و فضای مدرسه‌اش بهره‌ببرد. مدیرمدرسه فقط نباید به‌دنبال دانشجو و معلم برود، زیرا بخشی از سوپرآویزری آموزش دانشجویان به او مرتبط می‌شود و آنها درکنار آموزش دروس اصلی، مهارت‌آموزی‌ها، مهارت‌ورزی‌ها و مهارت‌بینی‌ها رشد می‌کنند، درنهایت وقتی دانشجو به‌ترم‌های آخر برسد و درس نهایی کارآموزی که اکنون مهارت بررسی نام دارد، خودش در کلاس تدریس کند.»

به تصویب رسیده که با برگزاری آن می‌توان به نشر یافته‌های پژوهشی در این عرصه کمک شایانی کرد. رئیس دانشکده تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد استان فارس در پاسخ به این سؤال که برنامه کلی شما برای تحقق اتصال عرصه به پایه در این دانشکده چیست، توضیح داد: «براساس اساسنامه برنامه راهبردی دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی استان فارس تدوین و در نشست‌های تخصصی چکش‌کاری و تصویب شده است.» او درخصوص محورهای این برنامه‌ها گفت: «مهم‌ترین محور آن توسعه و ارتقای کیفی فعالیت‌های تربیتی مدارس و دانشگاه است. هر عضو هیأت علمی موظف شده در یکی از مدارس در قامت رئیس مجتمع آموزشی یا مدرسه درکنار مدیر به راهبری علمی فعالیت‌های تربیتی بپردازد. دانشجویان با حضور در کلاس‌های درسی مدرسه به تکمیل آموخته‌های نظری و کسب تجارب عملی مشغول شده‌اند و این بافرت ادامه دارد.» شعبانی بیان کرد: «توسعه کمی هنرستان‌ها، مدارس ابتدایی و متوسطه در شهرستان‌ها و نواحی پرتقاضا مدنظر قرار گرفت. همچنین ۱۰ مدرسه و هنرستان جدید مجوز آن اخذ و ان‌شاء‌الله شروع به کار خواهند کرد. همچنین هرم ناقص هیأت علمی دانشکده و گروه‌های آن با جذب اعضای هیأت علمی وابسته ترمیم یافته و ارتقا پیدا خواهد کرد.»

یادگیرنده و هم یاددهنده باشند.» او بیان کرد: «البته کار دیگری هم انجام داده‌ایم؛ مسئولیت علمی هر مدرسه را به یکی از اساتید خود داده‌ایم که دانما نظارت، پایش و پیگیری را برای مشکلات پایه‌هایی که مطرح شده و می‌تواند در نظام دانشی مان ورود کنند، انجام دهند.» قنبری در ادامه در پاسخ به این سؤال که قرار بود بخشی از نیازهای دانشکده‌ها با کمک اساتید و دانشجویان تأمین شود، در حال حاضر استفاده از دانشجویان و اساتید در فرایند آموزشی دانشکده شما دیده شده است یا خیر، توضیح داد: «بله کاملاً دستیارانی را از دانشجویان دکترادریم که آزمون جامع را دادند و به این حد از فضای علمی رسیده‌اند که می‌توانند دانش خود را انتقال دهند. از این منظر از این دوستان استفاده می‌کنیم. ازیک سری اساتید به‌عنوان اساتید هیأت علمی وابسته در فضای کاری خود استفاده می‌کنیم. برای اساتید ما نیز انگیزه‌های لازم برای کار برای این عزیزان دیده شده و خود این اساتید نیز الان رغبت بیشتری دارند. شاید خیلی از اساتید ما تا به حال به هر دلیلی در فضای عرصه نبوده‌اند اما این فرصت ایجاد شده که علم و عمل تومان تجربه شود. این اتفاق خوبی است که این ظرفیت در استان ایجاد شده و دانما درحال تکامل است.»

او با اشاره به محدودیت‌ها و مشکلاتی که در این زمینه وجود دارد نیز گفت: «دلیل اختلاف در این حوزه اختلاف در سلیقه‌ها یا روش‌هاست. به عبارتی ممکن است در فضای اجرا، سلیقه دیگری وجود داشته باشد اما آنچه ما دنبال آنیم از این مراحل عبور کرده است و ما از آن گذشته‌ایم. ما امروز درپی آنیم که ببینیم می‌توان راه‌های دیگری برای بالین مرضی (یا همان عرصه‌ها) رقم زد که بتوان این جریان را مستقیم‌تر و بدون واسطه به مدرسه منتقل کرد و بازخورد آن را از مدرسه به دانشگاه گرفت یا خیر؟»

قنبری تأکید کرد: «همه امیدواریم در این عرصه و پایه بتوانیم تجربه‌های خودمان را مستند و تبدیل به کتاب و مقاله کنیم. خود این قضیه توسعه علم است، یعنی باید از مرزهای علم در فضای تعلیم و تربیت یک گام جلوتر برویم که در این موضوع فرصت خوبی درحال شکل‌گیری است.»

رئیس دانشکده تعلیم و تربیت استان یزد درخصوص رفع نیازهای آموزشی با استفاده از دانشجویان و اساتید بیان کرد: «در حال حاضر اساتید در مدرسه‌ها حضور پیدا می‌کنند معلم مدرسه نیز با حضور در دانشگاه مهارتش را ارتقا می‌دهد و درنهایت دانشجو در عرصه ورود و از این ظرفیت‌ها استفاده می‌کند.» او در ادامه توضیح داد: «تمام پایان‌نامه‌های مرتبط با حوزه دانشگاه تعلیم و تربیت باید در عرصه تعریف شوند. برنامه‌های علمی که در پژوهشیار طراحی شده باگرایش عرصه مسمایند، مثلاً دانشجوی ارشدی که ساکن کرمان است، سمای کرمان باید عرصه معالعاتی آن باشد. به‌رحال نتیجه این پایان‌نامه باید مشکلی از عرصه را حل کند.» مدرسی در پایان خاطرنشان کرد: «مهم‌ترین کارمان در این حوزه گفتمان‌سازی و شبکه‌سازی بود. این شبکه‌سازی منجر شده که دانشجویان شیوه آموزشی دانشجو‌محور را از دانشکده طلب کنند و دانشکده استفاده می‌کند.» او در ادامه توضیح داد: «تمام اختیارات آنها قرار دهد، بنابراین باید جذب استاد متناسب با سیستم مهارت‌محوری را در دانشکده افزایش دهم. رشته‌ها باید در سرفصل‌ها و بخش‌هایی که مهارت‌محوری کمتری دیده شده رشد پیدا کنند، نقطه مهم هدف حرکتی ما این است که برای ۱۳۵ واحد درسی، پیوست مهارتی در عرصه داشته باشیم.»